

מתיקות ועריבות התורה

סיפורים משלים ואגדות לשולחן שבת משפטים

להתגונן או לצער?

הטובים שבבני אדם. ממשיך "ספר החינוך" וכותב ואולם יש כת מבני אדם שעולה חסידותם כל כך שלא ירצו להכניס עצמם בהוראה זו להשיב חורפיהם דבר פן יגבר עליהם הכעס ויתפשטו בענין זה יותר מדי, ועליהם אמרו זכרונם לברכה [שבת פח] הנעלבין ואינם עולבין שומעין חרפתם ואינם משיבין עליהם הכתוב אומר [שופטים ה', ל"א] "ואהביו כצאת השמש בגברתו" [ועיין שם בדבריו הקדושים].

הרי לנו מהי ההשקפה הנכונה לחיים, ודאי שאסור מיוזמתו של האדם ללכת ולצער את הזולת הגם שזה לטובתו ולמענו. יותר מכך גם כאשר נסבב לאדם אחר צער בגללו הרי שהוא יהיה נתבע על כך, ומה שהתירו חז"ל לצער את חברו הוא לשם התגוננות ובאופן מידתי, שכן לא מצפים מהאדם להיות נטול רגשות ולב של אבן.

ובכל אופן כתב "החינוך" שאם רוצה האדם להיות אדם חסיד לשמוע חרפתו ולא להשיב, הרי שדרגתו היא גבוהה מאוד ונאמר עליו "ואהביו כצאת השמש בגברתו"...

כמה כואב לראות אנשים שמשתלחים בחבריהם על לא עוול בכפם, מתירים לשמוח ולצחוק על חשבונם כאילו אין דין ואין דיין ועוד מבקשים מהם לא להיות מהאנשים הכבדים אלא לזרום עם כולם...

והנה כאשר פגעו בפוגע או שרק דרכו להם טיפה על היבלת, מיד כועסים וצועקים מרה ושכחו שהם בעצמם מבקשים מכולם לזרום. אך כך נראה האדם כאשר הוא צדיק על חשבון השני, והאמת שהוא רק אוהב את עצמו ורוצה להראות לכולם עד כמה הוא חכם ונבון בו בזמן שבכך הוא רק מראה את ההפך..

שבת שלום ומבורך!!!

"כל אלמנה ויתום אם ענה תענה אותו כי אם צעק יצעק אלי שמע אשמע צעקתו וחרה אפי והרגת אתכם בחרב" [כ"ב, כ"א - כ"ג]

מסבירים חז"ל מה שנאמר בפסוק אלמנה ויתום הוא לאו דווקא אלא כל אדם באשר הוא, אם נפגע או שקיבל צער מהזולת הרי שהמצער נענש על כך. ומה שנאמר אלמנה ויתום, כיוון שמהם צריך זהירות יתירה שכן הם שבורי לב ואין מי שיגן וישמע את צעקתם.

עוד מסבירים חז"ל - שגם אם צער הגיע לזולת מחמתו הגם שהיה זה בעקיפין ולא באופן ישיר, הרי שיש בכך תביעה על האדם והוא נידון גם על כך..

גם כאשר האדם רוצה לצער את הזולת לשם שמים, הרי שהדבר אסור, כמו המעשה של פנינה שהיה לשם שמים ובכל זאת נענשה... הרי לנו עד כמה צריך להיזהר ולהישמר לא לצער את הזולת.

וכתב ב"ספר החינוך" [מ' שלח] ואולם לפי הדומה אין במשמע שאם בא ישראל אחד והתחיל והרשיע לצער חברו בדברים הרעים שלא יענהו השומע, שאי אפשר להיות האדם כאבן שאין לה הופכים, ועוד שיהיה בשתיקתו כמודה על החרופין, ובאמת לא תצוה התורה להיות האדם כאבן שותק למחרפיו כמו למברכיו, אבל תצוה אותנו שנתרחק מן המידה הזאת ושלא נתחיל להתקוטט ולחרף בני אדם, ובכן ינצל אדם מכל זה כי מי שאינו בעל קטטה לא יחרפוהו בני אדם זולתי השוטים הגמורים, ואין לתת לב על השוטים ואם אולי יכריחנו מחרף מבני אדם להשיב על דבריו ראוי לחכם ששייב לו דרך סלסול ונעימות ולא יכעס הרבה כי כעס בחיק כסילים ינוח וינצל עצמו אל השומעים מחרופיו וישליך המשא על המחרף, זהו דרך

לתרומות ניתן להתקשר לט"ו 0527151420

פנינים ב"אור החיים" זרע שמשון תחילים

לדבינו הקדוש ר' שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני זיע"א

"מכתם לדוד שמרני קל כי חסיתי בכך" [ט"ז, א]

עוד מסביר בעל ה"זרע שמשון" שבן זומא היה אומר איהו גיבור הכובש את יצרו הואיל והוא היה גיבור שכבש את ייצרו, וכיוון שכבש את יצרו ללמוד את התורה הרי שתש כוחו, שכל העוסק בתורה הקדושה כח החומר שבו מתחלש. והסיבה לכך היא כדי שיגבר עליו כח נשמתו, דעתו וחכמתו. שכל זמן שחומר של האדם מתגבר, הרי שאין דעתו נכונה וצלולה. לכן זקני תלמידי חכמים ככל שמזקנים דעתן מיתוספת עליהן. וכמו שאצל ר"ל כאשר היה ראש השודדים היה מצליח בקפיצה אחת לעבור את הירדן אך כאשר קיבל עליו תורה מיד תש כוחו, ואפילו שעדיין לא עסק בתורה. וכיוון שבן זומא כבש את ייצרו, תש כוחו ולא יכל לטרוח ולעמול בעבודת הארץ, לכן היה משכים ומוצא הכל מתוקן לפניו. וקודם חטא האדם הראשון היה כוח הרוחניות שבו גדול ולא היה יכול לעשות יגיעה, אך לאחר שחטא גבר כח החומר ונגזר עליו לטרוח ולעמול שנאמר "בזיעת אפיך תאכל לחם" [בראשית ג', י"ט] המשך אי"ה' בשבוע הבא...

פניני "אור החיים" הקדוש

לדבינו הקדוש רבי חיים ב"ר משה בן עטר זיע"א

"אם בגפו יבא בגפו יצא... אם אדניו יתן לו אשה וילדה לו בנים או בנות האשה וילדיה תהיה לאדניה והוא יצא בגפו" [כ"א, ג' - ד']

מסביר ה"אור החיים" הקדוש - התורה הקדושה מצווה את האדם שמותר לתת לעבד אישה אך ורק אם הוא כבר נשוי, אך אם הוא אינו נשוי הרי שאין האדון יכול לתת לעבד אישה בשביל שתוליד לו ילדים ממנה. זוהי כוונת הפסוק "אם בגפו יבא" שהוא אינו נשוי הרי ש"בגפו יצא" ולא יוכל האדון לתת לו אישה בשביל שתביא לו ילדים.

מסביר ה"אור החיים" הקדוש שהסיבה לכך שאין האדון יכול לתת לו אישה כאשר הוא פנוי הואיל ואם ייתן לו אישה הרי שלא ירצה לעולם לצאת לחרות שכן הוא קשור מאוד לאשתו וילדיו, וכאשר הוא ייצא לחרות הרי שישאר פנוי וגם אשתו וילדיו נלקחים ממנו והרי יש כאן שתי רעות. אך כאשר הוא כבר נשוי ואדונו נתן לו אישה הרי שלא תהיה עליו הפרידה קשה כל כך לא מאשתו ולא מהילדים שכן יש לו כבר אישה שהיא בת חורין ואין הוא נשאר פנוי ביציאתו. הרי לנו עד כמה התורה הקדושה נכנסת אל תוך נבכי נשמתו של האדם ובד בבד מתחשבת בו וברגשותיו למרות היותו אדם במצבו העכשווי.

יהי רצון שזכותו של בעל ה"אור החיים" הקדוש ובעל ה"זרע שמשון" ו"תולדות שמשון" תעמוד לחיים ברוך בן שרה פעשא לברכה והצלחה בכל העניינים, ולבריאות איתנה.

הלכה למעשה

מאת הרב מנשה מורנו שליט"א

ובתוך ימי "שבע ברכות" אין חיוב לתת לו עליה, אלא רק בשבת שאחר החתונה. **ג.** נער בר מצוה ביום בו מלאו לו יג'. ואם אין זה היום בו נעשה בר מצוה, אלא שהוריו דחו את המסיבה המשפחתית ליום זה, אין זכות לדחות את יתר החיובים. **ג.** יארצאית. ודווקא על אחד מהוריו, ולא עבור אחיו, בנו או סבתו. **ד.** אבי הבן ביום שמכניס בנו לברית. ובזה יש מנהגים שונים, שיש שאין נותנים לו עליה, אלא רק בשבת שקודם הברית ולא בב' וה', ויש הסוברים אפילו המוהל והסנדק זכאים לעליה. **וכל משפט הקדימה הוא דווקא בבני הקהילה. אבל אורח שהזדמן לביהכנ"ס אינו בדין שיקדם לבני המקום.** (כ"ז ע' באורך בביאור"ל קלו'. ומש"כ בסנק ומוהל ברמ"א קלה', א'. ובי"ד רסה', יא').

כשיש בביהכ"נ בר מצוה, אבי בן הנימול, חתן ויארצאית, מי קודם לעלות לתורה?

כאשר יש צורך גדול לשניים ממתפללי ביהכנ"ס בעליה, אי אפשר להפקיע את זכותו של הכהן לעליה ע"פ תקנת חז"ל (גיטין נט: ע"פ הפס' "וקידשתו"), ולחלק לנצרכים בה. אולם טוב יעשו הכהנים אם יתחשבו בנסיבות המיוחדות, ויצאו מביהכנ"ס. (ע' היטב משנ"ב קלה' סקי"ח, קמז' ע"פ חת"ס ושיבת ציון. וביבי"א כ' שיבקשו מהכהנים לצאת, ואם לא הסכימו ניתן להעלות ישראל במקום כהן. ופשוט שאף דבריו הם רק למי שיש קדימה ע"פ הלכה, ולא לסבא בר המצוה וכי"צ"ב). **ומי הוא הקודם? א.** חתן ביום חופתו קודם לכולם. אולם אם החתונה לאחר השקיעה אין לו זכות לעליה.

הורים שואלים...

מאת הרב אבישי ת. שליט"א

יש לי שלושה ילדים בל"ע שמרבים לריב ביניהם, הם מרביצים אחד לשני בעוצמה מאוד חזקה. איך ניתן למנוע או לכל הפחות להפחית את כמות המריבות?

מריבות בין אחים הן תופעה שכיחה. מרבית המדריכים והמטפלים מנחים הורים להתעלם, אלא אם כן הן גולשות לאלומות פיזית. ההמלצה הזאת מתבססת על התיאוריה שלפיה התנהגות שמקבלת חיזוק נמשכת, וכדי להפסיק התנהגות יש להפסיק לתת לה חיזוק. גם כאשר הילד מקבל יחס "שלייל", למשל אם נחפים בו, עצם ההתייחסות פועלת לחיזוק ההתנהגות. התעלמות ממריבות בין אחים מתבססת על ההנחה שכאשר האלימות היא בין אחים, ההשלכות שלה הן פחות חמורות מאשר כשהאלימות מתרחשת בין "חברים".

אמרנו שמריבות בין אחים הן דבר שכיח. מתי להתחיל לדאוג? • כאשר המריבות נמשכות כל הזמן בתדירות גבוהה ללא הפוגה, ללא תקופות טובות בין פרצי המריבות. • כאשר המריבות קשות וכוללות התנהגות משפילה או אלימות פיזית חזרת של אחד הילדים כלפי האחר. • כאשר יש ילד אחד שבאופן עקבי סופג אלימות מהילד האחר. ההמלצה להורים: היו ערים לשינויים בהתנהגות הילדים בבית או בבית הספר. אם אתם מודאגים, כדאי לדבר עם כל אחד מהילדים בנפרד כדי לשמוע מהם ישירות מה הם מרגישים. אם אתם מרגישים חסרי אונים, פנו למסגרות שונות של הדרכת הורים, לדוגמה במרכזי התפתחות הילד או בסדנאות שונות להורים.

[תודה רבה ל"ר ליאת הולר הררי פסיכיאטרית ופסיכותרפסטית]
הרב אבישי ת. י"ר מרכז צמיחה לשאלות | הערות - משרד 02-6-30-70-90 | mta665417@gmail.com

משכן הבית היהודי

מאת הרב אברהם שהרבני שליט"א

כי אדם עץ השדה

אם יש לכם בזוגיות תולעים בטעות בדמות ביקורת, ציניות ושאר מרעין בישין, שמכרסמות בחיבור ביניכם, זה הזמן לקטול אותם!

גם אנו עוברים בחיינו מחזורים של צמיחה. תקופות של התחדשות וצמיחה יכולות להתחלף בתקופות של קפיאה על השמרים או של שנת-חורף. הרב שלמה וולבה זצ"ל אומר שהמחזוריות הזאת היא חלק מהטבע האנושי, ומציין שאסור לאדם להתיימש בזמנים בהם נראה כאילו צמיחתו הרוחנית נעצרת - לרוב, אחרי תקופת ה"שפל" תגיע תקופת התעלות שתישא בחובה הזדמנויות חדשות לצמיחה.

אפילו כשאנחנו מרגישים רדומים, שקועים בשגרה, ושכאילו איבדנו את הרצון להתקדם - אסור לנו להתיימש. בדיוק כפי שהחורף מהווה הפסקה שנתית במחזור החיים של העץ, כך תקופות של תרדמת וחוסר פעילות, הם שלבים חיוניים במעגל החיים האנושי. בדיוק כפי שעם בואו של האביב, השרף נושא החיים מטפס בהיחבא בתוך האילנות אל הענפים הפונים לשמים, כך גם בנו יתחדשו כוחות רעננים, עמוק מתוך המאגרים הרוחניים שלנו, כל עוד נכוון את מטרותינו כלפי שמים.

גם לנו, לכל אחד ואחת מאתנו יש פוטנציאל אדיר. זה יכול לבוא לידי ביטוי בילדים שלנו, בקהילה ובחברה שבה אנו חיים. נוכל לשמש דוגמה לאחרים שילכו בעקבותינו. ההשפעה שלנו עשויה להיות דרך לדור ההמשך. "אילן אילן במה אברךך.. שיהיו פירותיך מתוקין שיהא צלך נאה.. שתהא אמת המים עוברת תחתך אלא יהי רצון שכל גטיעות שנוטעין ממך יהיו כמותך" (תלמוד בבלי, מסכת תענית דף ה, ע"ב)

הרב אברהם שהרבני שליט"א י"ר מרכז "ביתיה" - לייעוץ ותגובות 058-7211235

בא להימנע מקריאת המודעות בשבת

"ואלה יעמדו על הברכה" אשר בזכותם עלון זה יוצא לאור:

פיסטוקס
רד הפסטה 37

העלון מוקדש להצלחה, לזיווג הגון, לזרע בר קיימא, ולהצלחת התורם ובני משפחתו ברוחניות ובגשמיות וכל מילי דמייטב.

לשכת הסת"ם
סוכן ובית הוראה לענייני סת"ם
רח' הרב פרנק 1
0504131397/0548484474

פיצה יואלס בית וגן מקיימים בקשתו של ר' יואל ז"ל לתת יותר ולגבות פחות!
02-64-222-90
יואלס
PIZZA & MORE
פיצה וכו'

אפגה הפסגה
10 הפסגה
קפה, משקאות, ממתקים, מתנות, לוטו, בלונים ועוד..

אופטיקה ראה טובה
מסגרת כולל עדשות ב-199 ₪ בלבד
עד מס' 2-4 צילנדר
רחוב רבי ישראל ג'ארה 37, ירושלים
050-3334940 | 02-6521859
opticaraz@gmail.com

עולם הציצית
באיכות לא מתפשרים
רח' אלקבץ 4, גבעת שאול, ירושלים (מול ברוך פארם)
טל: 058-6505815 | olam.hatsitsit@gmail.com

נעלי קרן אור
נאלץ לל האפסחה
רח' הרב שלמה אלקבץ 4
גבעת שאול
058-5777795

לע"נ ישראל בן גאולה
ת.נ.צ.ב.ה.

צ'אפס
בשר • עופות • דגים
בית וגן הפסגה 10
02-6439131
מוקד הזמנות, והזמנות בווצאפ
050-260-3330

אליעזרא - אלקטרוניקה
פזאפונים, נגנים, מצלמות ועוד...
רח' הפסגה 45
0733134400 | 053-3188440

ברוכים מרקס
רח' אליעזר הלוי 2
טל' למשלוחים
02-5633301

המכולת בשפופה
רח' קריית משה 11
טל' למשלוחים: 02-5717813

סספרת - אלתר
42 סספרת - אלתר
050-9094047